

Možnosti skvalitnenia dopravnej infraštruktúry

úvodné slovo GR sekcie riadenia projektov MDV SR J. Méryho

Dobrý deň vážené dámy, vážení páni,

ďakujem za pozvanie do tejto diskusie. Za 13 rokov členstva v Európskej únii sa **Slovensko významne posunulo dopredu** v mnohých oblastiach. Dnes na tomto fóre zastupujem ministerstvo dopravy, konkrétne sekciu, ktorá riadi eurofondové projekty. Veľmi rád budem hovoriť **o pokroku v oblasti modernizácie dopravy** a jej vplyve na prosperitu regiónov, pretože **je o čom hovoriť**.

Rozvoj krajiny závisí aj na kvalitnej a modernej infraštruktúre, ktorá zároveň zlepšuje jej dostupnosť v globálnom priestore. Slovensko nie je výnimkou. Potrebuje kvalitné cesty a moderné železnice, ktoré ušetria čas, zvýšia bezpečnosť a súčasne prinesú **prácu do regiónov**. Niet pochyb, že k **zlepšovaniu každodenného života ľudí** na Slovensku podstatne **prispeli aj európske financie**. S ich pomocou sa od roku 2004 postavilo vyše **200 km diaľnic** a rýchlostných komunikácií, ďalšie desiatky kilometrov sú vo výstavbe. Podarilo sa postaviť alebo zmodernizovať viac ako **700 km ciest I. triedy**. Zmodernizovalo sa okolo **130 km železníc**, ďalšie desiatky sa modernizujú.

Eurofondy, to nie sú len moderné cesty a železnice. Európska únia na Slovensku podporuje aj **rozvoj verejnej osobnej dopravy**. Vďaka eurofondom dnes máme v regionálnej doprave **100 nových a zmodernizovaných vlakov**, ktoré **zásadne zmenili tvár slovenských železníc** a ochotu ľudí nimi cestovať. Dnes je viac ako **polovica výkonov v regionálnej železničnej doprave na nových vlakoch**. V Bratislave sa z eurofondov vymenil celý trolejbusový park, pribudlo 60 moderných električiek. Právý a ľavý breh Dunaja dnes spája zrekonštruovaný Starý most s novou električkovou traťou na najväčšie bratislavské sídlisko. Košice sa tešia z 33 nových električiek a obnovených električkových tratí.

Po stopercentnom vyčerpaní financií v Operačnom programe Doprava sa dnes sústreďujeme na plynulé kontrahovanie a čerpanie v **Operačnom programe Integrovaná infraštruktúra**, v ktorom môžeme do roku 2023 na modernizáciu dopravnej infraštruktúry využiť len zo zdrojov EÚ **viac ako 3 miliardy eur**. V súčasnosti je **najúspešnejším programom z hľadiska čerpania európskych prostriedkov v Slovenskej republike**. Na projekty v oblasti dopravy bolo ku koncu marca tohto roka investovaných vyše 320 miliónov eur, hovorím len o EÚ zdroji. **Čerpanie rezortu dopravy predstavuje v súčasnosti až 60 percent čerpania všetkých operačných programov v Slovenskej republike**.

Účelné a zmysluplné čerpanie európskej pomoci považuje naše ministerstvo za svoju prioritu a za jeden z hlavných nástrojov na modernizáciu regiónov, rast zamestnanosti a konkurencieschopnosti Slovenska.

V roku 2016 sa nám na ministerstve dopravy podarilo v ročnom predstihu **vyčerpať záväzok** čerpania voči Európskej komisii v zmysle **pravidla n+3**. Okrem **fázovaných** diaľničných projektov, ktoré sa začali ešte v predchádzajúcom operačnom programe, sa nám podarilo rozbehnúť aj **nové významné projekty**, ktoré budú zvyšovať zazmluvnenie a čerpanie. Hovorím jednak o výstavbe diaľničných úsekov D1 Budimír - Bidovce, D3 Čadca Bukov – Svrčinovec, D1 Prešov, západ – Prešov, juh, tiež o veľkom projekte modernizácie električkových tratí v Košiciach, železničnom projekte Púchov – Považská Teplá. Hovorím ale aj o desiatkach menších, no pre regióny významných projektoch **modernizácie ciest I. triedy**. Z nich gro je samozrejme v **oblastiach**, kde sa zatiaľ **nestavajú diaľnice**, či rýchlostné cesty. Slovenské cesty, obchvaty miest alebo mosty sú častokrát v havarijnom stave a obyvatelia nemajú možnosť alternatívnej dopravy, preto je rozšírenie a skvalitnenie regionálnych komunikácií veľmi dôležité, keďže na nich prebieha zatiaľ viac ako polovica dopravných výkonov na Slovensku. V našom **operačnom programe** máme **vyčlenených** takmer **350 miliónov eur** na výstavbu a modernizáciu ciest I. triedy. Pripravujeme výstavbu nových obchvatov miest, ktoré obyvateľom dotknutých miest výrazne zlepšia kvalitu života. Ide napr. o obchvat Brezna, Šale, Komárna alebo Krupiny. Celkovo sa do konca programového obdobia má opraviť viac ako **60 mostov a 190 km** ciest prvej triedy na území Slovenska. Ďalšie peniaze na regionálne cesty môžu samosprávy získať z Integrovaného regionálneho operačného programu.

V septembri minulého roku Európska komisia schválila **prvý veľký projekt** (v hodnote nad 75 mil. eur) v rámci OPII. Ide o druhú fázu výstavby diaľnice **D1 Hričovské Podhradie – Lietavská Lúčka**. Projekt **D3 Žilina, Strážov – Žilina, Brodno** zase získal ako druhý dopravný projekt v Európe **nezávislé hodnotenie kvality** od technických poradcov Európskej únie JASPERS. Získaním tohto posudku sa **výrazne skracuje schvaľovacia procedúra v Európskej komisii** a tak **bol už aj tento projekt schválený**. Na Európsku komisiu sme tak celkovo predložili **tri veľké projekty**. Aj keď sa to zdanlivo môže zdať málo, rád by som vysvetlil a možno ma doplní aj kolega Jaroslav Straka za DG Regio, že príprava veľkých infraštruktúrnych projektov nikdy nebola ľahká, v tomto programovom období je však vzhľadom na nové, prísnejšie podmienky Bruselu v istých aspektoch ešte náročnejšia.

Za najdôležitejšie z hľadiska implementácie operačného programu je možné pokladať **vyhlásenie vyzvaní pre prijímateľov už na celú 4,5 miliardovú alokáciu**. Procesy sú nastavené na plynulé kontrahovanie a čerpanie financií na jednotlivé projekty tak, aby sme eliminovali nárazové dočerpávanie alokácie na konci programového obdobia. Viaceré dopravné projekty či už sa týkajú výstavby diaľnic, modernizácie železničných tratí alebo obstarania vlakových súprav sú už v realizácii. **Pre tieto projekty na ministerstve pripravujeme schvaľovaciu**

dokumentáciu, pričom po ich schválení zo strany EK alebo riadiaceho orgánu dôjde v rámci operačného programu k významnému nárastu kontrahovania a aj čerpania už v tomto roku.

Ako som povedal už v úvode, **pomoc Európskej únie** pri skvalitňovaní dopravnej infraštruktúry je **kľúčová**. **Do budúcnosti** sa však naša krajina **nemôže spoliehať len na nenávratné granty z Bruselu**. Už teraz je napríklad alokácia na diaľnice prakticky minutá. Preto hľadáme ďalšie zdroje financovania infraštruktúry a to najmä také, ktoré nezaťažia štátny rozpočet. Naš operačný program vytvára **prepojenie na ďalšie možnosti financovania** aktivít v oblasti dopravy, ktoré ponúkajú finančné nástroje zriadené Európskou komisiou, resp. na národnej úrovni (Nástroj na prepájanie Európy, Slovenský investičný holding).

Aj keď istá forma kohéznej politiky EÚ bude podľa indícií, ktoré máme, pokračovať aj po roku 2020, už teraz sa na ministerstve dopravy **pripravujeme na aplikáciu návratných foriem financovania, či kombináciu fondov a zdrojov súkromných subjektov.**

Čo sa týka výberu opatrení, v ktorých má Slovensko na skvalitnenie dopravy pokračovať v najbližších 10 – 12 rokoch, riadime sa materiálom, ktorý na ministerstve dopravy vznikol v posledných dvoch rokoch pod supervíziou expertov JASPERS.

Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 je dokumentom dlhodobého charakteru, ktorý si kladie za cieľ nastaviť **efektívny smer rozvoja dopravného sektora** a určuje spôsob ako ho realizovať. Zameriava sa na výstavbu a modernizáciu infraštruktúry a na rozvoj verejnej osobnej a nemotorovej dopravy. Pri plánovaní rozvoja dopravy do roku 2030 bude rezort dopravy klásť najväčší dôraz na transparentné **previazanie jednotlivých úrovní** stratégie a výber **najefektívnejších opatrení** pre dosiahnutie stanovených cieľov. Preto nehovoríme len o **dobudovaní diaľničnej siete**, ale aj o **opatreniach na údržbu existujúcej siete** a tiež o krokoch, ktoré môžu zlepšiť dopravu v regiónoch. Stratégia si kladie za cieľ nastaviť základný rámec fungovania dopravného sektora prostredníctvom takzvaných strategických zásad. Tie vychádzajú z identifikovaných problémov sektora, ktoré boli identifikované so zapojením širokého spektra partnerov. Proces aplikácie stratégie do praxe si vyžaduje čas, **nemôžeme očakávať, že sa sektor transformuje z dňa na deň**. V rámci ministerstva dopravy a výstavby SR je však **plná otvorenosť** prijímať opatrenia na tvorbu **udržateľného dopravného systému**, ktorý **napomôže aj zaostávajúcim regiónom v ich rozvoji**.

Ďakujem za pozornosť.